

POSTANOWIENIE

Dnia 30 czerwca 2020 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Misztal-Konecka

w sprawie z powództwa Towarzystwa Ubezpieczeń i Reasekuracji "[...]" S.A.
w W.

przeciwko I.K.

o zapłatę,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej w dniu 30 czerwca 2020 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony powodowej

od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...].

z dnia 5 czerwca 2019 r., sygn. akt I ACa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

1. Wyrokiem z 5 czerwca 2019 r. Sąd Apelacyjny w [...]. zmienił, na skutek apelacji pozwanego I.K., wyrok Sądu Okręgowego w W. z 7 grudnia 2017 r. i oddalił powództwo Towarzystwa Ubezpieczeń i Reasekuracji „[...]” Spółki Akcyjnej w W. o zapłatę, odpowiednio zmienił rozstrzygnięcie o kosztach procesu w postępowaniu

przed Sądem Okręgowym oraz orzekł o kosztach procesu w postępowaniu apelacyjnym.

2. Od wyroku Sądu Apelacyjnego skargę kasacyjną wywiodła powódka, powołując się na naruszenie art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.c., art. 5 k.c., art. 232 w zw. z art. 227 w zw. z art. 244 w zw. z art. 252 k.p.c. oraz art. 365 w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

3. Skarga kasacyjna została ukształtowana w przepisach Kodeksu postępowania cywilnego jako nadzwyczajny środek zaskarżenia, nakierowany na ochronę interesu publicznego przez zapewnienie rozwoju prawa, jednolitości orzecznictwa oraz prawidłowej wykładni, a także w celu usunięcia z obrotu prawnego orzeczeń wydanych w postępowaniu dotkniętym nieważnością lub oczywiście wadliwych, nie zaś jako ogólnie dostępny środek zaskarżenia orzeczeń umożliwiający rozpoznanie sprawy w kolejnej instancji sądowej. Koniecznej selekcji skarg pod kątem realizacji tego celu służy instytucja tzw. przedsądu, ustanowiona w art. 398⁹ K.p.c., w ramach której Sąd Najwyższy dokonuje wstępnej oceny skargi kasacyjnej. Ten etap postępowania przed Sądem Najwyższym jest ograniczony wyłącznie do zbadania przesłanek przewidzianych w art. 398⁹ § 1 pkt 1-4 k.p.c., nie zaś merytorycznej oceny skargi kasacyjnej. W razie spełnienia co najmniej jednej z tych przesłanek, przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania jest usprawiedliwione.

4. Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Nakładając na skarżących obowiązek wskazania i uzasadnienia oznaczonej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, ustawodawca zmierzał w ten sposób do zagwarantowania, że skarga kasacyjna, nadzwyczajny środek zaskarżenia prawomocnych orzeczeń, będzie pełnić przypisane jej funkcje publicznoprawne. Ograniczenie przesłanek do czterech ma więc zapewnić, że przyjęcie skargi

kasacyjnej do rozpoznania ustrojowo i procesowo jest uzasadnione jedynie w tych sprawach, w których mogą być zrealizowane jej funkcje publicznoprawne, a skarga kasacyjna nie stanie się instrumentem wykorzystywanym w każdej sprawie. Tak więc, nie w każdej sprawie, nawet w takiej, w której rozstrzygnięcie oparte jest na błędnej subsumpcji czy wadliwej wykładni prawa, skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, w przeciwnym razie Sąd Najwyższy stałby się wbrew obowiązującym regulacjom sądem trzeciej instancji. Nie jest rolą Sądu Najwyższego korygowanie ewentualnych błędów w zakresie stosowania czy wykładni prawa w każdej indywidualnej sprawie.

5. Skarżąca we wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powołała przesłankę z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. Podała, że skarga kasacyjna jest oczywiście zasadna z uwagi na to, że Sąd Apelacyjny, zmieniając wyrok Sądu Okręgowego i oddalając powództwo, przyjął, że strona powodowa nie wykazała odpowiednimi dowodami, że dochodzone w trybie regresu żądanie pozostaje w związku przyczynowym ze zdarzeniem, za które odpowiada pozwany, oraz uznał, że dochodzenie przez powódkę roszczenia jest nadużyciem prawa w świetle art. 5 k.c.

Oczywista zasadność skargi kasacyjnej zachodzi wówczas, gdy z samej jej treści wynika w sposób jednoznaczny, że wskazane w skardze podstawy zasługują na uwzględnienie. Oznacza to, że z argumentów przedstawionych we wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania, bez konieczności dokonywania pogłębionej analizy prawnej lub czynności procesowych sądu, wynika jaskrawa sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny albo z podstawowymi zasadami orzekania obowiązującymi w demokratycznym państwie prawa. O ile bowiem do uwzględnienia skargi wystarczy, że jej podstawy są usprawiedliwione, o tyle do przyjęcia skargi do rozpoznania niezbędna jest jej oczywista zasadność w wyżej przedstawionym rozumieniu. W orzecznictwie Sądu Najwyższego wskazuje się również, że dla stwierdzenia, że w sprawie wystąpiła przesłanka z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. skarżący powinien był wskazać konkretne, naruszone przez sąd przepisy, a także powinien był przytoczyć odpowiednie argumenty wyjaśniające,

dlaczego te przepisy zostały, jego zdaniem, w tak ewidentny sposób naruszone (np. postanowienie Sądu Najwyższego z 24 września 2013 r., III SK 4/13, niepubl.).

6. Analiza wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie pozwalała przyjąć, by była ona zasadna, a tym bardziej - jak wymaga tego art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. - uzasadniona w stopniu oczywistym. Skarżąca ograniczyła się do przedstawienia własnej oceny rozstrzygnięcia, bez wykazania widocznego *prima facie* naruszenia przepisów prawa. Sąd Apelacyjny uznał, że strona powodowa nie wykazała odpowiednimi dowodami, że dochodzone w trybie regresu żądanie, odpowiadające prawu poszkodowanej do zadośćuczynienia za doznaną szkodę na osobie i odszkodowanie majątkowe pozostaje w związku przyczynowym ze zdarzeniem, za które odpowiada pozwany. Skarżąca nie zgadza się z tą oceną, nie przedstawiła jednak, poza wyrażeniem własnego stanowiska, argumentacji dostatecznej dla uznania, że wykazała przesłankę, o której mowa w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.

W kwestii wskazania przez skarżącą na oczywiste naruszenie art. 5 k.c. należy przypomnieć, że sposób stosowania konstrukcji nadużycia prawa podmiotowego z założenia ma charakter elastyczny, pozostawiając znaczny margines swobody w ocenie, czy dane zachowanie pozostaje w granicach prawa podmiotowego, czy też stanowi jego nadużycie. Celowi temu służy oparcie art. 5 k.c. o klauzulę generalną, odsyłającą do zasad współżycia społecznego - której treść wymaga każdorazowo doprecyzowania na gruncie konkretnej sprawy. W związku z tym nie można przyjąć, że, powołując się na naruszenie art. 5 k.c., skarżąca wykazała sprzeczność orzeczenia z przepisami prawa niepodlegającymi różnej wykładni i niepozostawiającymi sądowi swobody oceny, skoro sama konstrukcja podanego przepisu poddaje jego stosowanie do oceny sądu orzekającego, dokonanej na gruncie ustaleń poczynionych w rozstrzyganej sprawie. Skarżąca nie wykazała, że Sąd Apelacyjny przekroczył granicę „uznania sędziowskiego” przy ocenie zastosowania art. 5 k.c. do roszczenia powódki.

Z tych względów należało odmówić przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania (art. 398⁹ § 2 k.p.c.).

jw